

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора
Пронтенка Костянтина Віталійовича на дисертацію Чен Пен на тему «Методика
оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі занять з баскетболу»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка,
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність дослідження. Створення якісної та конкурентоспроможної національної системи вищої освіти є основною стратегією її прогресивного розвитку з позиції сьогодення. Інтеграція вітчизняної системи вищої освіти в європейський освітній простір вимагає перегляду і вдосконалення організації фізичного виховання студентів з позиції підвищення його ефективності, залучення молоді до раціонально організованої рухової активності в умовах навчання.

Аналіз передового вітчизняного досвіду дозволяє визначити основні концептуальні підходи до формування змісту фізичного виховання студентів закладів вищої освіти: пріоритет освітньої спрямованості, впровадження здоров'язбережувальних технологій, спортивно орієнтований підхід. Водночас на всіх рівнях управління вищою освітою наразі звучить про актуальність розвитку студентського спорту в умовах закладів вищої освіти. Це зумовлено спробою оновлення фізичного виховання у вищій школі, пов'язаної з популяризацією фізичної культури і спорту, цінностей здорового способу життя в молодіжному середовищі. Сучасні тенденції в організації рухової активності, реалізації завдання підвищення мотивації студентів та їх залучення до занять фізичними вправами полягають у концепції спортизації фізичного виховання, що передбачає відмову від традиційних навчальних занять на користь упровадження продуктивної рухової активності студентів за вільним вибором у спортивних секціях, що притаманне європейським та американським вишам.

Дисертант справедливо зазначає, що під час організації секційних занять зі студентами різного рівня підготовленості доцільним є застосування методів оздоровчого, загальнокондиційного та спортивного тренування, а також об'єктивної системи педагогічного контролю з урахуванням специфічних особливостей обраного виду спорту та індивідуальних можливостей тих, хто займається. Практична реалізація означеного підходу є більш ефективною при застосуванні інфокомунікативних технологій, зокрема спеціальних комп'ютерних програм, заснованих на науково обґрунтованих математичних моделях підготовленості студентів в умовах секційних занять за вибором.

Баскетбол традиційно є популярним і доступним видом фізкультурно-оздоровчої діяльності та спорту, що дозволяє успішно вирішувати освітні, оздоровчі і виховані завдання фізичного виховання. Успішність занять баскетболом певним чином зумовлена морфологічними та функціональними особливостями розвитку організму тих, хто займається. Вивчення інформативних показників, від яких залежить успішність навчання техніки гри,

та розробка технології оцінювання навчальних досягнень у баскетболі на основі математичних моделей цих залежностей значно підвищать ефективність педагогічного контролю за рахунок його індивідуалізації. Такі математичні моделі характеризують прогнозований рівень навчальних досягнень тих, хто займається, відповідно до індивідуальних показників розвитку їх організму, та служать об'єктивними критеріями оцінювання. Необхідність розробки особистісно орієнтованої технології контролю навчальних досягнень студентів в умовах секційних занять за вибором обґрунтовує актуальність теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики фізичного виховання факультету фізичного виховання, спорту і здоров'я Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Тема дослідження затверджена на засіданні Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 4 від 22 жовтня 2020 року) та узгоджена в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 1 від 02 лютого 2020 року).

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій. Аналіз значного масиву періодичних видань, психолого-педагогічної літератури, вивчення досвіду передової практики дозволили окреслити теоретико-методичну основу дослідження, визначити логіку його побудови, що знайшло відображення в структурі дисертації та у змісті її розділів. Науковий апарат дисертації окреслено чітко, предметом вдало визначено домінуючий аспект дослідження. Це зумовило доцільну постановку мети і завдань дисертаційної роботи, переконливість наукової новизни і практичної значущості результатів дослідження. Достовірність представлених до захисту провідних положень і висновків дисертаційного дослідження забезпечується теоретичною обґрунтованістю вихідних позицій та їх експериментальною перевіркою, застосуванням комплексу теоретичних, емпіричних та математико-статистичних методів наукового дослідження (аналіз, синтез, порівняння, систематизація, узагальнення, класифікація, педагогічне спостереження для вивчення сучасних тенденцій у фізичному вихованні здобувачів вищої освіти, практичного досвіду організації секційних занять з баскетболу; анкетування студентів для з'ясування їх фізкультурно-спортивних інтересів і суб'єктивної інформації щодо об'єкту дослідження; методи психодіагностики для оцінки дослідження особливостей мотивації, психоемоційного стану здобувачів вищої освіти; експертне опитування для аналізу реального стану організації фізичного виховання у закладах вищої освіти; антропометричні вимірювання та методи функціональної діагностики для оцінки морфофункціональних показників розвитку організму студентів; педагогічне тестування для вивчення показників рухової підготовленості та рівня засвоєння техніки баскетболу студентської молоді; педагогічний експеримент, статистичне опрацювання експериментальних даних тощо), системним аналізом досліджуваних педагогічних явищ, інструментальною

перевіркою надійності обраних критеріїв і показників, а також достатньою апробацією результатів. Відповідно до мети дисертації було визначено 4 завдання, для реалізації яких автором проведена надзвичайно велика робота щодо здійснення критичного аналізу літературних джерел (241 найменування, із яких 17 іноземною мовою) з означеної проблеми, що дала змогу розкрити міждисциплінарні підходи до проблеми об'єктивного оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час занять баскетболом на основі особистісно-орієнтованого підходу.

Найбільш суттєвими результатами дисертації є теоретичний аналіз питання індивідуалізації педагогічного контролю у процесі спортивно орієнтованого фізичного виховання студентів, що включає в себе вивчення проблеми організації фізичного виховання у закладах вищої освіти, вітчизняного та зарубіжного досвіду здійснення педагогічного контролю як компоненту освітнього процесу фізичного виховання здобувачів вищої освіти, досвіду використання інфокомунікаційних технологій у процесі оцінювання з фізичного виховання здобувачів вищої освіти; визначення предикторів – прогностичних ознак успішності навчання баскетболу студентів, що становлять основу для індивідуалізації оцінювання; обґрунтування і розробка методики оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі занять з баскетболу; створення програмного забезпечення для реалізації педагогічного контролю у процесі фізичного виховання студентів в умовах спортивної секції з баскетболу за допомогою інфокомунікаційних технологій.

Оцінка змісту та завершеності дисертації. Отримані результати надали змогу дисертанту досягти наукової новизни. Вона полягає в тому, що *вперше* визначено взаємозв'язок морфофункціональних та рухових показників з параметрами технічної підготовленості здобувачів вищої освіти, які займаються баскетболом, та на цій основі розроблено методику оцінювання навчальних досягнень на основі визначення індивідуально доступних норм цих досягнень відповідно до можливостей тих, хто займається; розроблено комп'ютерну програму «Електронний облік навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (спортивна секція з баскетболу)» для здійснення педагогічного контролю успішності здобувачів вищої освіти у процесі секційних занять баскетболом; *удосконалено* методику використання інфокомунікаційних технологій у фізичному вихованні студентів в аспекті оцінювання навчальних досягнень на заняттях фізичними вправами; *подальшого розвитку дістала* технологія педагогічного контролю в освітньому процесі фізичного виховання студентської молоді на основі індивідуального підходу.

Результати дослідження впроваджено у практику закладів вищої освіти, зокрема використано в освітньому процесі під час викладання дисципліни «Спортивні і рухливі ігри» здобувачів ОС Бакалавр, у процесі проходження науково-педагогічної практики здобувачів ОС Магістр спеціальностей 014 Середня освіта (фізична культура), 017 Фізична культура і спорт УДУ імені Михайла Драгоманова, для студентів, які відвідують секцію баскетболу та входять до збірних університетських команд, про що свідчать відповідні акти впровадження від Українського державного університету імені

Михайла Драгоманова, Університету Григорія Сковороди в Переяславі. Крім того, провідні положення дисертації можуть застосовуватися для слухачів курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації викладачів фізичного виховання, а практичний доробок дослідження може бути адаптований для тренувального процесу баскетболістів 17-21 року професійних команд.

Апробація результатів дисертаційного дослідження Основні результати дисертаційного дослідження доповідалися та обговорювалися на II Міжнародній науково-практичній конференції «Development of scientific and practical approaches in the era of globalization» (Бостон, США, 2020); XII, XIII Міжнародних науково-практичних конференціях «Сучасні проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання, здоров'я і професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту» (Київ, 2021, 2022); Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми та перспективи розвитку фізичного виховання, спорту і туризму (Переяслав, 2021); III Міжнародній науково-практичній конференції «Фізична культура і спорт: досвід та перспективи (Чернівці, 2021); XI Міжнародній науково-практичній конференції «Реалізація здорового способу життя – сучасні підходи (Дрогобич, 2021); V Міжнародній науково-практичній онлайн конференції «Актуальні питання впливу довкілля, фізичного виховання та спорту на здоров'я людини» (Бердянськ, 2021); XXVII Міжнародній науково-практичній конференції «Multidisciplinary academic notes. Theory, methodology and practice» (Прага, Чехія, 2022); щорічних звітних наукових конференціях кафедри теорії та методики фізичного виховання Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (Київ, 2019–2022).

Основні результати дослідження викладено у 9 публікаціях, серед яких 1 публікація у закордонному фаховому виданні, віднесені до міжнародної наукометричної бази Web of Sciences, 4 статі у фахових наукових виданнях України, 3 публікації апробаційного характеру та 1 публікація,* що додатково відображає результати дослідження.

Стиль та мова викладених результатів дослідження. Дисертаційна робота характеризується науковим стилем викладення її змісту. Текст дисертації видається логічним та чітко структурованим, про що свідчить, зокрема, узагальнення основних теоретичних положень у розробленій автором моделі та таблицях.

Дотримання академічної доброчесності, відповідність анотації основним положенням дисертації Оцінювання як тексту дисертаційної роботи, так і його результатів дає підстави стверджувати, що Чен Пен виконав вимоги політики академічної доброчесності. Так, анотація до поданої дисертації є чітко викладеною характеристикою роботи, відображає стислий зміст та новизну наукової розвідки відповідно до поставлених завдань. Зміст анотації не містить інформації, що відсутня у тексті дисертаційної роботи. Дисертантом відповідним чином оформлені посилання на наукову літературу та нормативно-правові акти.

Дискусійні питання та зауваження до змісту дисертації. В цілому позитивно оцінюючи дисертацію Чен Пен, необхідно висловити деякі

міркування і зауваження, що виникли в процесі детального вивчення роботи та вимагають окремих пояснень.

1. У першому розділі у процесі аналізу особливостей організації фізичного виховання у вітчизняних та зарубіжних закладах вищої освіти бажано було б детальніше вивчити питання педагогічного контролю у різних країнах світу при проведенні як обов'язкових, так і факультативних занять з фізичного виховання.

2. На нашу думку, недостатньо уваги приділено питанню застосування різних комп'ютерних програм, що використовуються безпосередньо у закладах вищої освіти під час занять фізичними вправами.

3. У роботі бажано було б більш чітко обґрунтувати, чому досліджувалися саме ці, а не інші антропометричні і психофізіологічні показники студентів. На чому ґрунтується такий підбір показників?

4. У дисертаційній роботі встановлено найбільш інформативні показники розвитку організму студентів для успішного виконання технічних прийомів у баскетболі, зокрема: ведення м'яча, точності штрафних кидків швидкострільності передач і швидкострільності кидків м'яча у кошик. Однак, на нашу думку, роботу значно посилило б, якби було безпосередньо встановлено, які морфофункціональні та рухові показники організму прогностично впливають на ігрову діяльність студентської молоді у баскетболі.

5. Якщо за статевими ознаками у дисертаційній роботі здійснюється диференціація критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів під час занять баскетболом, то за віком така диференціація відсутня. На нашу думку, слід було б також розробити оцінювальні шкали для студентів різного віку, оскільки віковий діапазон здобувачів вищої освіти, які займаються баскетболом, становить в середньому 17–21 рік, а може бути і більшим. У цей період юнацького віку організм ще розвивається, а тому різні показники розвитку організму студентів різного віку можуть чинити різний вплив на успішне виконання технічних прийомів.

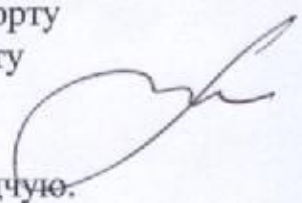
6. У тексті дисертації зустрічається різна назва запропонованих організаційно-педагогічних умов, зокрема: організаційно-педагогічні умови підвищення ефективності оцінювання навчальних досягнень студентів на заняттях з баскетболу, організаційно-педагогічні умови здійснення оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з дисципліни «Фізичне виховання» в процесі занять баскетболом, організаційно-педагогічні умови проведення оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час занять баскетболом.

Загальний висновок. Викладені зауваження мають суб'єктивний характер, не є принциповими і не знижують загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження. Дисертаційна робота Чен Пен «Методика оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі занять з баскетболу», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, безсумнівно є самостійною і цілком завершеною працею, що характеризується актуальністю, науковою новизною, теоретичною і практичною значущістю, містить значні наукові

доброби, що повною мірою висвітлено в наукових публікаціях автора, а тому в цілому відповідає вимогам чинного Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 341 від 21.03.2022), а її автор Чен Пен заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

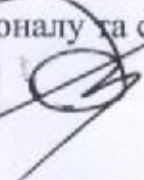
Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту
Житомирського військового інституту
імені С.П. Корольова

Костянтин Пронтенко

Підпис Пронтенка Костянтина засвідчую.
Начальник відділу персоналу та стройового
підполковник

Олександр Ковальчук